

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

موضوع: تحلیل وضعیت بنزین در کشور

تهیه کنندگان: سیده حکیمه کسائیان
صدف حافظی

نام درس: توسعه اقتصادی

نام استاد: آقای مستولی زاده

مقدمه : مایعی مشتق شده از نفت است که در پالایشگاه های نفت تولید می شود، این سوخت نخستین بار در آلمان نامیده شده است و از زبان روسی گرفته شده است. بنزین و گازوئیل از جمله کالاهایی هستند که بطور مستقیم و غیرمستقیم در سبد مصرفی خانوارها جای دارد. افزایش قیمت این حامل های انرژی، با افزایش قیمت حمل و نقل، سطح زندگی مردم را تحت تاثیر قرار می دهد.

ایران تا مهر ۹۷ واردکننده بنزین بود اما از این ماه به بعد با تکیه بر افزایش داخلی در تولید بنزین، واردات بنزین قطع شد که این دستاورد با تکمیل پالایشگاه ستاره خلیج فارس بدست آمده است. مصرف بنزین تا ۱۵ اسفند ۹۷، ۳۰ میلیون رد لیتر بوده است.

ارزان ترین و گران ترین قیمت بنزین در کدام کشورهاست؟؟ رتبه اول ارزان ترین قیمت بنزین متعلق به کشور ونزویلا با قیمت کمتر از ۱۰ سنت و بعد از آن کشور سوئدان و رتبه سوم متعلق به کشور ایران است و رتبه گران ترین قیمت بنزین به ترتیب متعلق به کشور هنگ کنگ با قیمت حدودا ۳ دلار، باربادوس و نروژ است. مصرف بنزین کشور در ۱۰ روز اول سال ۹۸ به بیش از ۱۰۶ میلیون لیتر رسیده است که با افزایش ۱۷ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال روبرو بوده است.

سرنوشت بنزین در سال ۹۸ چگونه خواهد بود؟؟ چرا باید قیمت بنزین اصلاح شود؟؟؟ ۱. اگر دولت برای اصلاح قیمت در کشور اقدام کند، یارانه ی عظیمی که برای ثابت نگه داشتن قیمت سوخت در کشور هزینه می شود را می توان انتقال داد به یارانه های نقدی مردمی. این اتفاق به منظور جلوگیری از سوخت شدن ثروت ملی و بهره مندی بیشتر اقشار کم درآمد است. یارانه ای که ایران در سال ۲۰۱۷ برای ثابت نگه داشتن قیمت سوخت پرداخت کرده است ۴۵ میلیارد دلار برآورد شده است در حالیکه در چین که جمعیت آن ۱،۵ میلیارد نفر است، یارانه ی انرژی ۳۸ میلیارد دلار بوده است.

گزارش آژانس بین المللی انرژی نشان می دهد که ایران رکورد دار پرداخت یارانه انرژی در میان کشورهای جهان بوده است. این اصلاح قیمت فرصت ورود به توسعه ی زیرساخت های کشور از جمله زیرساخت های حمل و نقل عمومی را پیدا می کند و به تقویت توان دولت برای ایجاد اشتغال منجر می شود.

۲. منع قاچاق سوخت و حفظ توان خودکفایی در تولید بنزین: اگر اصلاح قیمت ایجاد شود، جذابیت این کالا برای قاچاق از بین می رود برای مثال قیمت بنزین در کشورهای اطراف مانند افغانستان که هر لیتر ۹۷ سنت و کشور عراق ۶۳ سنت می باشد و چون در کشورهای اطراف ایران قیمت بالاتر عرضه می شود طبیعی است که تمایل برای قاچاق بیشتر باشد.

اطلاعات دقیق در مورد میزان قاچاق وجود ندارد اما طبق آمار برآورد ستاد مبارزه با قاچاق کالا، روزانه حدود ۱۱ میلیون لیتر قاچاق سوخت به خارج کشور صورت می گیرد که بیش از ۸۰ درصد آن به نفت گاز اختصاص داده شده است.

روش های غیر قیمتی: یعنی به جای افزایش قیمت بنزین چه راهکارهایی وجود دارد؟

۱. احیای کارت سوخت بدون سهمیه بندی ۲. اصلاح کیفیت خودروهای داخلی و جایگزین خودروهای فرسوده ۳. توسعه حمل و نقل عمومی مثل قطارهای شهری در تهران و ۸ کلان شهر دیگر.

آقای بیژن زنگنه وزیر نفت گفت: ایران هم اکنون صادرکننده ی بنزین است اما عمداً صادر نمی کنیم زیرا می خواهیم ذخایر بنزین کشور را بالا ببریم، هیچ کمبودی در تولید بنزین وجود ندارد اما لزوم افزایش سطح ذخایر این کالای استراتژیک به خصوص در دوران تحریم عاملی است که مانع صادرات این کالا به بازارهای هدف شده است.

سهمیه بندی سوخت :

در سال ۹۴ بنزین تک نرخ شده و باقیمت ۱۰۰۰ تومان عرضه شد که در طی این چند سال ثابت باقی مانده است که قبل از سال ۹۴ بنزین به صورت سهمیه ای و با نرخ های مختلف عرضه می شد.

تیر ۸۶: بنزین سهمیه ای ۱۰۰_ بنزین آزاد ۴۰۰

سال ۸۹ (همزمان با هدفمندی یارانه ها) : بنزین سهمیه ای ۴۰۰_ بنزین آزاد ۷۰۰

سال ۹۳: بنزین سهمیه ای ۷۰۰_ بنزین آزاد ۱۰۰۰ عرضه می شد.

اقتصاد، کسری بودجه، فساد و اختلاس خطری جدی:

اگر دولت با شفافیت و صداقت با مردم مشکلات را مطرح کند و مبارزه جدی با رانت خواری های اقتصادی و فساد و اختلاس شود، افزایش قیمت سوخت های فسیلی نمی تواند موجب افزایش تورم باشد، چگونه؟

اگر چیزی ارزان باشد، کسی در مصرف نگهداری آن دقت و بهینه مصرف نمی کند. در واقع افزایش بهره وری در بخش های دولتی و خصوصی در استفاده از انرژی و منابع زیست محیطی، همواره یکی از اهداف سیاستگذاران بوده است. در این راستا چنانچه قانون اصلاح الگوی مصرف اجرا می شد یا بشود، بدون سک در صورت افزایش قیمت سوخت های فسیلی در کشور نه تنها موجب تورم نمی شود بلکه موجب رونق اقتصادی و کاهش آلودگی های آب و هوا خواهد شد.

_ به طور کلی در کشورهای ثروتمند و پیشرفته قیمت حامل های انرژی بیشتر از کشورهای فقیرتر است.

_ نرخ بنزین در کشورهای تولیدکننده و صادرکننده نفت، پایین تر از سایر کشورهاست.

_ مورد دیگری که منجر به تفاوت قیمت در فرآورده های نفتی در کشورهای مختلف می شود، میزان مالیات و یارانه ای است که برای فرآورده در هر کشور تعیین می شود.

بر پایه قانون هدفمند سازی یارانه ها که از سال ۸۹ اجرا شد، قرار بود بهای حامل های انرژی با سالی ۲۰ درصد افزایش، طی ۵ سال به ۹۰ درصد قیمت بین المللی یافوب خلیج فارس برسد. بهای فوب خلیج فارس در حال حاضر ۶۵ سنت است و اگر بهای دلار در بازار آزاد ایران را به فرض مثال ۱۰ تومان در نظر بگیریم، قیمت بنزین لیتری حدود ۱۰ سنت خواهد بود.

متهم کردن کولبران:

برخی گزارش ها، عامل قاچاق سوخت را مرزنشینان و کولبران محلی معرفی می کنند درحالیکه حجم سرسام آور سوختی که هرروز به خارج قاچاق می شود، محتاج امکاناتی است که در اختیار شهروندان معمولی ساکن مناطق مرزی نیست. حدود 10 میلیون لیتر بنزین به افغانستان قاچاق می شود که قیمت بنزین در افغانستان 6 برابر ایران است.